

TÀI HOA MỆNH BẠC:
EMILY BRONTE
(1818-1848)

(Kiến Thức Văn Học Anh)

Trong văn học sử Anh, ngoại trừ các tác phẩm của Shakespeare, có lẽ không cuốn tiểu thuyết nào được quá nhiều sách báo đề cập đến như cuốn *Jane Eyre* và *Wuthering Heights* của hai chị em nhà Bronte. Đặc biệt là *Wuthering Heights*, một tác phẩm lạ lùng, đầy sự thông khổ, nhưng cũng vô cùng dụ hoặc lôi cuốn mà kể từ khi chào đời của nó -- tháng 12/1847—đến nay vẫn không ngớt được tán dương, ca tụng.

Wuthering Heights còn được gọi là một bài thơ trữ tình rất đẹp trong ngôn ngữ Anh; một quyển tiểu thuyết mang chủ đề rõ rệt nhất là sự trả thù, dù rằng nhân vật tạo nên sự trả thù ấy cuối cùng rồi cũng bỏ rơi cái kế hoạch đã nhiều năm hành động. Ngoài ra cũng còn có những chủ đề khác: sự phạm tội và sự trừng phạt đứng ở hai đầu mỗi cuộc sống; giống bão xung khắc với tình lãng, điều Thiên đối nghịch với điều Ác trên cùng bãi chiến trường là tâm hồn con người.

Luôn cả chủ đề Tình Yêu. Tuy nhiên, điểm khác biệt của Tình Yêu trong *Wuthering Heights* là nó được khai triển hầu hết trên khía cạnh tinh thần mà không là nhục dục. Cái Tình ấy đã trói buộc hai nhân vật chính với nhau suốt trong hàng chục năm dài, để rồi họ chỉ kết lại được thành một sau khi cả hai đã chết.

Đó là tác phẩm có một sự quyến rũ vĩnh cửu mà qua không biết bao nhiêu thời kỳ văn học thay đổi, sự quyến rũ này vẫn không hề bị giảm sút trong tâm hồn nhiều thế hệ độc giả nối tiếp; mỗi lần đọc là mỗi lần người ta có thể tìm thấy điều kỳ bí thu hút mới.

Đó cũng là tác phẩm được viết ra bởi một thiên tài. Và bậc thiên tài này lại là một nàng trinh nữ đẹp mang thân hình mảnh mai yếu đuối nhưng có cái tâm hồn cứng hơn những tảng đá, vờn vờn cao như những cây thông trong vùng đồng hoang Haworth mà nàng vô cùng yêu dấu. Người con gái đã dành tất cả tâm lòng cho sự Cô Đơn chìm đắm, cho Thiên Nhiên, Súc Vật, Nghệ Thuật; và trong đời, ngoài cha cùng anh trai, đã không hề giao tiếp với đàn ông và cũng chưa một lần biết đến tình yêu nam nữ. Dẫu vậy, trong tác phẩm, với chủ đề Tình Yêu, nàng đã phô bày sự dày vò thông khổ, sự khắc khoải đau đớn, những đam mê đắm đuối của trái tim một cách linh hoạt, đến nỗi những kẻ đã từng trải qua nhiều mối tình tuyệt diệu cũng phải bị lôi cuốn đến lạ lùng.

Giống như những lời chị nàng đã nói: “Manh hơn một người đàn ông và cũng đơn giản như một đứa con nít”, người con gái đó đã vĩnh

biệt trần gian rất sớm ở cái tuổi 30 sau khi đã cho chào đời đứa con tinh thần lừng danh kim cổ: *Wuthering Heights*.

+ Tên nàng là **Emily Bronte**.

[]

I.

(1818 - 1835)

1.

Emily Jane BRONTE là con gái thứ năm của hai ông bà Reverend Patrik Bronte và Maria Branwell Bronte, sinh ngày **30/7/1818** tại Thornton, gần Bradford, vùng Yorkshire, nước Anh.

*/ **Cha nàng**, tên thật là **Patrik O'Prunty**, sinh năm 1777, con trưởng trong một gia đình có mười người con, xuất thân dòng dõi nông dân nghèo khổ thuộc vùng County Down, miền Bắc Ái Nhĩ Lan.

Thuở thiếu niên, ông O'Prunty từng là một người thợ rèn và thợ dệt vải. Nhờ sự thông minh sáng sủa của mình mà ông được một giáo sĩ phái Methodist nuôi cho ăn học; đến năm 16 tuổi, trở thành thầy giáo trong một trường đạo Cơ Đốc ở Presbyterian.

Năm 1802, nhờ sự giúp đỡ của một mục sư Anh quốc giáo phái, ông nhận học bổng về thần học tại trường Johns College ở Cambridge, nước Anh.

Bốn năm sau, 1806, trở nên một cha phó. Rồi, để che giấu cái gốc gác nghèo khổ của mình, ông đổi tên **O'Prunty** thành **Bronte**.

*/ **Năm 1812**, ông Bronte cưới bà Maria Branwell làm vợ và cả hai đưa nhau đến sống trong vùng Hartshead thuộc tỉnh Yorkshire.

*/ **Bà Maria Branwell** gốc ở Cornwall, thuộc giáo phái Methodist, thông minh nhanh nhẹn, có kiến thức khá về văn chương và đã xuất bản một tác phẩm mang tựa đề *On the Advantages of Poverty in Religious Concerns*.

Chính ông Patrik Bronte cũng từng viết bốn quyển sách vừa văn chương vừa thi ca: *The Cottage in the Wood*; *Collage Poems*; *The Rural Minstrel*; và *The Maid of Killarney*. + Quyển cuối cùng được xuất bản năm 1818. (Dù rằng không tác phẩm nào trong số này đạt thành công, nhưng từ đó cho thấy cái trái quả Văn Chương nảy nở trong thế hệ sau của gia đình Bronte đã được khai trồng trong cả hai ông bà Patrik và Maria Bronte.)

*/ **Tại Hartshead**, bà Maria Bronte sanh hai người con gái lớn là Maria (1813) và Elizabeth (1814). Sau đó ít lâu, họ dời về Thornton, cũng thuộc tỉnh Yorkshire, để rồi bốn người con kế tiếp lần lượt chào đời: Charlotte (1816), Branwell (1817), Emily (1818) và Anne (1820).

*/ **Khi Emily vừa hai tuổi**, ông Bronte được cử làm mục sư ở Haworth nên đưa cả gia đình về lưu trú tại đó.

Vùng đất rộng tiếp giáp từ dãy núi Pennine (còn được gọi là cột xương sống của nước Anh), trải thẳng kỳ diệu đến tận ngay ngưỡng cửa nhà Bronte, trong có ngon gió bắc giá buốt luôn luôn rú gào ai oán, có bãi đồng hoang mênh mông đầy những đá sạn để chỉ duy những đàn cừ trắng, những chùm thạch thảo tím và các rặng dương xỉ xanh um mới làm dịu được chút nào sự gay gắt cho cái nhìn của các cư dân. ***Nơi đây trở thành vòm trời thân yêu duy nhất của Emily cho đến hết đời nàng.***

*/ **Haworth** là một tỉnh lỵ nhỏ rất hẻo lánh chuyên về kỹ nghệ và đào xới than bùn, nằm ngay trung tâm của vùng đồng hoang Yorkshire, cách 4 dặm tính từ nhánh ga xe lửa dẫn về Luân Đôn và các tỉnh khác. Thời gian gia đình Bronte sống ở đó đã không có đường giao thông thường xuyên, hay không có sự liên lạc đều đặn hàng ngày giữa Haworth với thế giới bên ngoài. Những ngôi nhà được xây bằng gạch xám sản xuất từ chính trong vùng đó. Các con đường chật hẹp. Toàn thể cảnh sắc âm u buồn bã. Cư dân đa số là những người có khí chất cọc cằn, bướng bỉnh, ít nói, khỏe mạnh và hung hãn đến gần giống như thú vật. *“Nghe tất cả, thấy tất cả nhưng không nói gì cả. Ăn tất cả, uống tất cả nhưng không đáp trả gì cả”* chính là chủ trương của họ, những kẻ mang sự sùng kính đối với tiền bạc như một nỗi gắn chặt vào tâm tư.

2.

Căn nhà của gia đình Bronte có rào vây quanh, nằm cạnh ngôi nhà thờ chính của tỉnh lỵ, phía sau là một nghĩa trang đầy mồ mả.

Cuộc sống của họ ở Haworth thoát đầu tươi đẹp, chẳng bao lâu trở nên buồn rầu ảm đạm. Sau khi sanh cô con gái út, bà Maria Bronte bắt đầu nhuốm bệnh. Từ lâu, bà bị đau phổi, nhưng kể từ khi nằm liệt giường vì một chứng ung thư được phát hiện, kéo dài trong vòng một năm, bà gần như không còn biết gì nữa đến đời sống cũng như sự nảy nở cả tinh thần lẫn thể xác của các đứa con.

*/ **Hẳn nhiên, sáu chị em** nhà Bronte rất cô đơn vì thiếu tình thương và bàn tay săn sóc của người mẹ. Do đó, theo giầy chuyền từ trên xuống dưới, cô lớn trông nom cô nhỏ và cứ vậy mà tiếp tục cho đến người cuối cùng.

Tất cả đều giữ một cuộc sống trật tự rất tĩnh lặng. Trong căn nhà vì mục sư đã không có sự bộc phát của những niềm vui hồn nhiên, không có cái cảnh vui thú đuổi bắt nhau giữa đám trẻ.

Khi ở nhà, sáu chị em quây quần lại trong một phòng được gọi là “phòng học của trẻ con”, cũng là chỗ ngủ của các chị em gái. Tại đây, họ đọc sách, thì thầm kể cho nhau nghe những mẩu chuyện do chính họ tưởng tượng.

Họ cũng thường đi bộ bên nhau khắp cả vùng đồng hoang, tay trong tay, các em nhỏ bước những bước ngắn bên cạnh các anh chị lớn. Và chỉ bên ngoài ngôi nhà, trong bãi đất mênh mông đầy đá sạn, họ mới được chạy nhảy, la hét tự do.

*/ **Phần ông Bronte**, con người thích rút vào sự cô độc, thì lại rất nghiêm khắc kỷ luật và khó khăn trong việc giáo dục con cái. Ông không bao giờ tỏ ra vui tươi hay khoan hòa cùng đám con gái, dù rằng rất thiên vị chiều chuộng Branwell, cậu con trai duy nhất. Ông luôn luôn dùng bữa một mình. Khi đám trẻ ở nhà, ông tự rút vào phòng để học hỏi, đọc sách và không cho bất cứ ai đến gần.

Đầu vậy, trên một mặt, ông Bronte là người cha tốt. Ông thường dành vài giờ trong ngày để đọc sách với các con, hoặc bàn thảo về chính trị và các vấn đề thời sự với Maria, người con gái đầu lòng lúc ấy chưa đầy 10 tuổi, y như thể cô là người đã trưởng thành.

*/ **Năm 1821**, bà Maria Bronte qua đời khi được 38 tuổi.

*/ **Ngoài những buồn bã** nảy sinh từ cái chết của mẹ, đối với đám trẻ nhà Bronte, tình trạng luống cuống còn được đưa tới từ sự hiện diện của bà dì Elizabeth Branwell –em gái bà Maria Bronte--, người đến thay thế chị săn sóc các cháu.

*/ **Giống như ông Bronte, bà dì Branwell rất nghiêm khắc, khó tính.** Bà luôn luôn cho rằng Haworth là vùng đất cằn cỗi, nghèo nàn, chứ không văn minh như xứ sở Penzance của bà. Hẳn nhiên, bà cũng có thiện ý với đám trẻ, nhưng lại không thành công trong vai trò thay thế người mẹ. Vì vậy, thay vì sự thân thiết, bà lại bị các chị em Bronte hiệp lực nhau, ngầm ngầm công kích chống đối. Bà không ưa Maria hoặc Elizabeth, lại chẳng thích Charlotte lẫn Emily. Chỉ riêng Branwell và nhất là Anne –vẫn còn quá nhỏ khi bà đến Haworth—là được bà dành cho những cảm tình đặc biệt.

[Luôn các cô gái Bronte sau này cũng nhận định rằng họ không được chút nào sự cảm mến, hay thu lượm gì khác nơi bà dì Branwell ngoài cái ý nghĩa của những bổn phận nội trợ, sự trật tự ngăn nắp, sự đúng giờ giấc.]

*/ **Thuở ấu thơ**, Emily Bronte vẫn được các người làm và cư dân quanh vùng cho là cô bé đẹp nhất trong số các chị em gái. Nhưng nội bất nơi nàng chính là sự thâm trầm kín đáo. Cái đặc tính này theo thời gian càng thêm rõ nét.

Lại nữa, cá chất cương quyết cứng rắn cũng đã **làm nàng khác biệt hẳn** so với tất cả năm người kia.

Khi 6 tuổi, một hôm nghe ông Bronte hỏi: “*Cha phải làm cách nào tốt nhất để đối xử với anh Branwell khi anh ấy hư đốn?*”, cô bé Emily đã lý luận rằng: “*Thì cha nói phải trái cho anh ấy biết. Mà nếu anh ấy cũng không chịu nghe, cha cứ quất roi vào mông anh ấy là xong chứ gì!*”

3.

Tháng 7/1824, hai người con gái lớn, Maria và Elizabeth, khi ấy 12 và 11 tuổi, được gửi đến học trong một trường nội trú nữ sinh tại Cowan Bridge, nơi dành riêng cho con gái các vị mục sư, giáo sĩ nghèo.

*/ Sáu tháng sau đó lại đến phiên Charlotte và Emily (8 và 6 tuổi).

Đây phải kể là biên cố lớn nhất trong thời thơ ấu của Emily. Nàng là học sinh nhỏ nhất trong trường Cowan Bridge School thời gian ấy nên được tất cả, từ các cô giáo đến nữ sinh, cưng chiều thương mến.

[Ngôi trường này đã ghi dấu một ảnh hưởng nặng nề trong trí não Charlotte¹, để rồi 20 năm sau, nó lại xuất hiện rất chính xác từng đường nét mô tả qua ngôi trường Lowood trong tác phẩm *Jane Eyre* của nàng.

Cũng trong tác phẩm ấy, hình ảnh người chị cả Maria Bronte được dựng lại qua nhân vật *Helen Burns*, cô bạn gái của Jane Eyre ngay từ buổi đầu Jane nhập học vào trường Lowood. *Helen Burns được xem là mục tiêu nhận lãnh hầu hết những hình phạt tàn nhẫn nhất của ban giám đốc. Cô ăn vận lôi thôi bẩn thỉu, luôn luôn bị ngược đãi, đánh đập và phạt đứng góc một mình nơi cuối lớp để tất cả mọi người chung quanh có thể biết rằng cô đã làm điều quấy. Nhưng đau đầu khổ vì tất cả những tàn nhẫn như vậy mà Helen Burns vẫn không hề có ý nổi loạn chống cự. Thậm chí, cô còn tự mình đi tìm một bó roi đem lại cho kẻ khác quất vào cô. Xuyên qua nhân vật Helen Burns, người ta có thể hiểu được nỗi đau khổ hằng ngày của Maria Bronte trong thời thơ ấu lưu trú ở Cowan Bridge School như thế nào.]*

*/ Ngôi trường –hướng dẫn bởi một ban giám đốc và giáo sư rất nghiêm khắc; kỷ luật được áp dụng gắt gao tàn nhẫn—đã không phải là nơi chôn thích hợp cho những đứa trẻ tâm hồn mẫn cảm, lại có khuynh hướng yếu phôi như chị em nhà Bronte.

Maria Bronte, người chị cả, được ghi nhận là cô bé rất thông minh, kiên nhẫn và trầm tĩnh. Vào trường trước Charlotte và Emily 6 tháng, sức khỏe cô không được tốt kể từ sau lần bị ban sởi và mắc chứng ho. Vì

---

¹ Charlotte Bronte (1816-1855).

vậy, Maria bị liệt vào chung trong đám trẻ nhỏ không linh hoạt và thường xuyên bị một cô giáo trẻ tên Andrews ban hình phạt tàn nhẫn.

Mười một tháng, sau khi vào trường, Maria qua đời vì bệnh lao phổi.

*/ Năm tuần lễ sau cái chết của Maria, lại đến phiên Elizabeth Bronte, người chị thứ hai, qua đời với bệnh trạng y như người chị lớn.

Đồng thời khi ấy, Charlotte cũng đang bệnh rất nặng.

Vì vậy mà ông Bronte đưa cả Charlotte lẫn Emily trở lại nhà trong vùng đồng hoang Haworth.

4.

Sự mất đi người chị cả đối với đám trẻ nhà Bronte được ví như sự mất đi người mẹ thứ hai. Họ không bao giờ quên được Maria và cũng không ngừng nói về cô.

*/ Charlotte khi ấy 9 tuổi, thay thế nhiệm vụ Maria và trở nên người mẹ nhỏ của các em, dưới sự trông nom của bà dì Branwell và một người đầy tớ già tên Tabitha Aykrord mà đám trẻ nhà Bronte thường gọi là **“Tabby”**.

Bà Tabby đến trong gia đình này khi đã là một góa phụ ngoài 50. + Bà rất thương yêu họ, tận tụy săn sóc cho họ và đặc biệt lưu tâm đến Emily và nỗi cô đơn của nàng.

Tình thân tạo được giữa Tabby và mấy chị em Bronte thì rất đầy so với sự lạt lẽo xa cách trong tình cảm của họ cho bà dì Branwell.

*/ Thời gian này, ông Bronte lãnh nhiệm vụ dạy Charlotte và Branwell học. Còn Charlotte dạy trở lại cho Emily và Anne.

Ngoài ra, Charlotte còn phải giữ vai trò người bạn của ông Bronte, giống như Maria thuở trước.

Tuy nhiên, khác với người con gái đã chết, ông Bronte không bao giờ nhìn thấy nơi Charlotte một trí thông minh sáng ngời mà Maria đã có. Ông cũng chẳng chờ đợi gì hơn nơi Charlotte ngoài những công việc nội trợ và săn sóc các em, hoặc là sự hy sinh của một đứa con gái đối với cha.

*/ Dù rằng với những nguyện vọng của ông Bronte và bà dì Branwell đặt để cho đám nhỏ, gia đình họ vẫn lâm vào cảnh nghèo túng. Emily thường xuyên không đủ tiền mua tem gửi thư. Đó cũng là điều khiến ho rơi vào cái tâm lý sống biệt lập, tách rời các cư dân vùng Yorkshire. Họ không hội nhập được với sinh hoạt của những người chung quanh khi mà ngay cả tại Haworth, từ ông cha Bronte đến bà dì Branwell đều không phải là người địa phương chính gốc.

*/ Đám trẻ lớn lên trong sự cô đơn vì mồ côi mẹ, lại càng xa rời hơn với cái thế giới bên ngoài căn nhà họ sống.

Thêm vào đó, chức vụ Mục sư của ông Bronte cũng là lý do chủ yếu vô tình giữ các chị em Bronte cách biệt khỏi những trò chơi bình thường của các trẻ nhỏ trong vùng đồng hoang.

Vì vậy, quây quần trong nhà với nhau, cả bốn chị em cùng bắt đầu một thời kỳ sáng tạo xuyên qua cái thế giới tưởng tượng của riêng họ. Cảnh sống thiếu thốn tình thương đã cho phép họ có được sự tự do thích đáng trên những gì họ muốn.

Tất cả đám trẻ Bronte đều say mê Văn Chương, Hội Họa và Chính Trị. Họ cũng là những độc giả rất nồng nhiệt của cái tủ sách lớn trong nhà, *gồm những quyển về lịch sử, tiểu sử danh nhân, các câu chuyện thần tiên của Aesop, chuyện một ngàn lẻ một đêm Ả Rập, các quyển của Sir Walter Scott²; luôn cả Thi Ca, đặc biệt toàn bộ các tác phẩm của Byron³ và John Milton⁴.*

*/ Thêm nữa, thư viện Keighley Mechanic's Institute, nơi mà ông Bronte là một trong những người sáng lập, cũng đã cung ứng cho chị em Bronte nguồn kiến thức dồi dào phong phú.

Và dù rằng ngôi nhà của gia đình Bronte nằm ở một chỗ khuất lấp hẻo lánh nhất làng thì vẫn không hoàn toàn bị cắt đứt hẳn với mọi cái gì xảy ra bên ngoài nó. Những đứa trẻ đọc ngẫu nhiên tờ tạp chí Blackwood's Magazine hằng tháng được gửi đến tận nhà. Sau đó, dưới sự khuyến khích của cha, bốn chị em cùng nhau bàn bạc những chuyện xảy ra trên thế giới, các vấn đề chính trị, khoa học tiên bộ, những phát triển văn chương nghệ thuật thời ấy...

*/ Ngoài ra, không chỉ đọc thôi mà họ còn viết cho chính họ nữa. Câu chuyện bắt đầu với một hộp đồ chơi.

[Về sau, Charlotte kể: "*Papa mang về cho Branwell vài tên lính đồ chơi bằng gỗ, mua ở Leeds. Khi papa về nhà, trời đã tối, tất cả chúng tôi đều đã vào giường. Vì vậy, sáng hôm sau Branwell mới đi đến trước cửa phòng chúng tôi với hộp lính gỗ. Emily và tôi nhảy tung ra khỏi giường. Tôi chụp nhanh một tên lính rồi la lớn: 'Đây là Hầu tước Wellington!⁵ Nó phải là Hầu tước!' Nghe tôi nói vậy, Emily cũng chụp lấy một tên cho riêng mình. Đến phiên Anne rời khỏi giường cũng làm như thế. Trong toàn bộ, tên lính của tôi đẹp nhất, cao và hoàn hảo nhất trên từng phần. Tên của Emily trông nghiêm trang, được chúng tôi đặt cho cái danh hiệu Gravey. Của Anne thì kỳ dị nhỏ bé rất giống với em, chúng*

---

² Sir Walter Scott, (nhà văn Tô Cách Lan, 1771-1832).

³ Lord Byron (thi sĩ Anh, 1788-1824).

⁴ John Milton (thi sĩ Anh, 1608-1674).

⁵ Hầu tước Arthur Wellesley Wellington, người Anh (1769-1852).

tôi gọi là *Waiting Boy*. *Branwell* cũng chọn cho mình một tên rồi tự đặt là *Bonaparte*⁶...”]

*/ **Thời gian ngắn sau đó**, anh lính của Emily không được gọi là *Gravey* như thuở ban đầu mà lại nhận cái tên *Parry* của *Branwell* đặt cho, lấy theo tên của *Thuyền trưởng Edward Parry*⁷, nhà thám hiểm phương Bắc.

Bốn chị em chia thành hai nhóm sáng tác: Charlotte và *Branwell* hợp lại với nhau trong một thế giới riêng thoát tiên được đặt tên *Glasstown*, sau đổi thành *Angria*; còn Emily và Anne lại viết về một vùng đất tưởng tượng gọi là *Gondal*.

*/ **Trong thời gian khá dài**, cả bốn người tự khai triển khả năng văn chương riêng bằng những bài thơ, ký sự hay các kịch bản nho nhỏ, đồng thời cũng thêm vào nhiều hơn những mâu thuẫn trong hai vòm trời *Angria* và *Gondal* mà họ đã cấu tạo nên.

[Phải kể rằng sự đọc sách của Emily không thấy bày tỏ trong văn chương của nàng. Chính Charlotte năm 1850 cũng đã viết về điều này với độc giả của *Wuthering Heights* như sau: “*Cả Emily lẫn Anne, không ai được học hỏi gì cả*”. Họ cũng không có ý nghĩ tìm kiếm từ những nguồn cội phong phú của các khối óc văn nhân khác những chất liệu nào đó cho những câu chuyện kể của họ. Những cái gì họ viết ra đều luôn luôn kết tụ từ những xúc động trước Thiên Nhiên, những trực giác của chính họ và từ những tích lũy của sự quan sát mà cái giới hạn kinh nghiệm có thể cho phép họ chất chứa.]

*/ **Với Emily**, tác phẩm tác động sâu xa tâm hồn nàng chính là *Tales of a Grandfather* của Sir Walter Scott mà bà dì *Branwell* đã làm quà tặng cho chị em Bronte nhân dịp Tết năm 1828. Bối cảnh của *Gondal* được Emily và Anne xây dựng như một vùng đất trong truyện của Scott, các nhân vật toàn được đặt bằng tên Anh; nhân vật chính là một phụ nữ có cá tính rất mạnh, bất phục tùng và đa nghi.

[Có lẽ ưu thế của nhân vật chính trong *Gondal* đã nảy sinh từ sự chịu đựng cái vận số ngọt ngào bị đè nặng bởi sự tù túng từ trong gia đình ra tới ngoài xã hội của cuộc đời Emily?]

*/ **Thêm nữa**, chất liệu sáng tác của Emily đến từ những câu chuyện truyền miệng và các bài ca dân gian trong vùng, đã được nghe bà vú già Tabby kể.

---

⁶ Napoléon Bonaparte, 1769-1821, Hoàng đế nước Pháp.

⁷ *Thuyền trưởng Edward Parry người Anh* (1790-1855).

[Trong *Wuthering Heights*, nhân vật *Nelly Dean*, người kể chuyện chính, được đánh giá điển hình cho Tabby, dù rằng ngoài cuộc đời, bà vú già đơn giản hơn nhân vật *Nelly Dean* rất nhiều. Sự hiểu biết thu lượm trong vùng Yorkshire của Emily đã được xếp đặt tuần tự trong *Wuthering Heights*; và những câu chuyện kể của Tabby cũng dội lên tiếng vang nào đó trong tác phẩm lớn của Emily.]

5.

Tháng 1/1831, Charlotte bỏ rơi cái thế giới *Angría* từng xây dựng với Branwell để theo học lớp giáo viên trong một trường nữ học ở Roe Head, thuộc Dewsbury, cách Haworth chừng 20 dặm.

Ngôi trường này cũng có cái kỷ luật sắt rất nghiêm ngặt y hệt ngôi trường cũ ở Cowan Bridge. Hiệu trưởng là cô Wooler. Tại đây, Charlotte kết thành bạn thân trong nhiều năm với Ellen Nussey và Mary Taylor.

Năm 1832, trở về nhà, Charlotte đóng vai trò cô giáo dạy học cho ba em.

*/ **Năm 1835**, vào một ngày trước kỳ sinh nhật thứ 17 của Emily, Charlotte trở lại trường Roe Head, có Emily đi theo –sau 10 năm ở nhà.

Tuy nhiên, Emily, người con gái rất cô đơn và không có bạn, rõ ràng không thể sống xa vùng đồng hoang yêu dấu, nên tỏ ra nhớ nhà dữ dội. + Nàng tự nhận biết đã không có khả năng chịu đựng cuộc sống đoàn thể và sự học hỏi bởi thói quen như kẻ khác. Vì vậy, Emily ngã bệnh, nặng đến nỗi không ăn không ngủ được. Khi ông Bronte nghe Charlotte báo cáo rằng với tình trạng sức khỏe như vậy, Emily sẽ chết, nên ông đem Emily về nhà sau ba tháng vồn vẹn lưu trú tại Roe Head.

[Sau này, Ellen Nussey, bạn của Charlotte, khi nhắc lại về Emily trong thuở gặp nhau lần đầu ở Roe Head, đã mô tả rằng đó là “*một người con gái khép kín ghê gớm; theo ngày tháng, sự khép kín này càng thêm sâu sắc*”.

Sự quan sát của Ellen được gọi là đáng tin không chỉ vì tình thân và nỗi ngưỡng mộ dành cho gia đình Bronte, mà còn chính vì cách đối xử có phần ám áp của Emily đối riêng cho cô.

Trong một dịp đến thăm Charlotte đang bị bệnh, Ellen Nussey đã thật kinh ngạc xúc động vì cả gia đình Bronte, trừ Charlotte, đều tiễn đưa cô đến tận ngoài đường chính.]

[]

II. (1835 - 1837)

1.

Trong gia đình, trừ ra ông Bronte, Emily được xem là cao nhất trong bốn chị em. Dáng người nàng mảnh khảnh, bước đi khoan thai chập chạp, cái vẻ giống như con trai nhiều hơn con gái, mái tóc dợn sóng xinh xắn màu nâu đậm ôm vòng chung quanh khuôn mặt có nước da tái nhợt với đôi mắt xanh thăm đượm nét cô đơn sâu kín. Nhìn chung, vẻ đẹp nơi Emily không cân xứng với cái miệng khá rộng. Luôn luôn nàng có lối ăn vận rất lỗi thời và không bao giờ khai triển chút duyên dáng con gái nào của mình để chinh phục cảm tình kẻ khác; cũng không hề cố gắng trau chuốt để làm cho thân thể trở nên quyến rũ. **Nàng chẳng một lần lưu tâm đến cái nhìn của bất cứ ai về mình.**

*/ Tuy nhiên, điểm nổi bật nơi Emily chính là nỗi cô đơn bao phủ lên toàn thể khuôn mặt và dáng dấp. Sự cô đơn này không những chỉ người trong nhà, mà luôn cả các cư dân trong vùng Haworth cũng đều dễ dàng nhận biết. Mất mẹ từ khi ba tuổi, được chăm sóc bởi các người chị lớn và bà vú già Tabby cho đến khi có sự xuất hiện của bà dì khó tánh Branwell, một phần giáo dục nhận từ người cha có cái cá chất lãnh đạm xa cách với con cái, **sự cô đơn trong tâm hồn Emily hẳn nhiên là phải có.** Nàng tách rời tất cả mọi người trong nhà cả trên bề ngoài lẫn trong thâm sâu trí não. Nên, dẫu rằng được yêu thương hơn hết bởi các anh chị em, Emily vẫn chỉ đóng kín ý nghĩ mình với tất cả. Nàng thường ngoảnh mặt đi trước bất cứ kẻ lạ hay quen nào và cũng không hề ưa thích sự trò chuyện.

*/ Ngoài việc chăm sóc nhà cửa, mọi niềm vui của Emily chỉ chú trọng vào những điều cốt tủy thâm sâu thuộc tinh thần riêng biệt. Hai trong số những dấu vết chủ yếu của Emily chính là **tình yêu cho bãi đồng hoang Haworth và cho nỗi cô đơn của mình.** Nàng ưa thích lang thang trong vùng đất rộng đầy những đá sạn với con chó tên Keeper rất được nàng yêu dấu. Nàng cũng rất nhẹ nhàng thương quý các loài súc vật.

[Về sau, Ellen Nussey trong một bài viết về Emily, đã kể rằng: “Emily nghiêng nửa người trên một phiến đá, chơi đùa giống như một đứa bé với những con nòng nọc trong nước, làm cho chúng bơi vòng quanh hồ. Xong, cô khởi sự nói về luân lý đạo đức giữa kẻ mạnh và người yếu, kẻ can đảm và người hèn nhát, trong khi vẫn đuổi theo những con nòng nọc với các ngón tay của mình.”]

*/ Ngoài ra, Emily còn là một nghệ sĩ có biệt tài về Hội Họa và Âm Nhạc. Những bức vẽ sót lại sau này (đặc biệt vẽ súc vật) đã chứng minh điều ấy. Riêng Ellen lại rất ca ngợi năng khiếu chơi dương cầm của nàng.

[Chính giáo sư Constantine Héger về sau trong thời gian Charlotte và Emily theo học ở Bruxelles, cũng nghĩ rằng Emily cần phải được gửi đến học với một giáo sư dương cầm giỏi nhất nước Bỉ thời ấy.]

2.

Sự thất bại trong việc hòa nhập vào đời sống cộng đồng càng làm cho Emily thêm gắn bó với Branwell, người vừa mới trở về nhà sau khi đã làm tiêu tan cơ hội may mắn duy nhất là được theo học tại Royal Academy Schools ở Luân Đôn. Cả hai anh em trở nên thân thiết với nhau, (trong khi đó, Charlotte và Anne đi làm và đi học ở vùng khác). Emily hiểu rằng những hành động của anh là sai nhưng cũng không thể hướng dẫn anh vào một cuộc sống ngăn nắp có trật tự hơn được..

*/ Người ta không thể phân tích cá chất của bất cứ ai trong nhà Bronte mà lại không lưu tâm đến Patrik Branwell Bronte⁸, lớn hơn Emily một tuổi và là người duy nhất được đối xử như một nhân vật quan trọng trong gia đình.

*/ Branwell có khuôn mặt và vóc dáng rất khôi ngô tuấn tú. Sự học vấn của cậu hấp thụ ngay tại nhà bởi vì ông Bronte nghĩ rằng ông sẽ dạy cho cậu được nhiều hơn là cậu có thể gặt hái từ các trường học từ thiện như đám con gái ông đã nhận. Cha và dì Branwell rất cưng quý cậu, nên kết quả hẳn nhiên không gì khác hơn là làm cho cậu hư hỏng. Luôn các chị em gái cũng được dạy rằng phải nhất nhất chiều theo ý cậu.

*/ Trong những năm thiếu thời của Branwell, cả gia đình Bronte đều nhìn nhận cậu là người có khả năng về Văn Chương Nghệ Thuật. Cùng các chị em gái, cậu viết những bài ký sự, thi ca và một loạt truyện ngắn. Cũng giống như họ, Branwell rất say mê đọc sách, lại có biệt tài kể chuyện nên được dân trong vùng biết đến nhờ cái tài ấy.

*/ Ngôi nhà gia đình Bronte dẫn thẳng một quãng khá dài tới ngay quán rượu duy nhất trong làng, rất đông khách. Khi Branwell còn nhỏ, như một thói quen, cậu thường được người chủ quán gọi đến để giải khuây cho khách ông ta bằng tài kể chuyện lưu loát của cậu. Trong cách thức như vậy, Branwell sớm nếm mùi rượu từ các vị khách thưởng công cho, món nước uống độc hại mà cái thể tạng yếu đuối của cậu khó lòng kham nổi.

*/ Toàn thể bốn chị em Bronte ai cũng thích vẽ tranh, nhưng trên hết là Branwell, người nổi bật nhất trên khía cạnh nghệ thuật này. Vì vậy, ông Bronte đã mướn một giáo sư Hội Họa về dạy cho các con. Khi

---

⁸Patrik Branwell Bronte (1817-1848).

ấy Charlotte 16 tuổi và Branwell 15. Sau đó, riêng Branwell lại được cho theo học với một họa sĩ vẽ chân dung trong tỉnh lân cận.

*/ **Hẫng nhiên**, Branwell có thể tự tạo cho mình một tên tuổi, nhưng bởi vì sống trong vùng đất hoang dã, chung quanh toàn những nông dân thấp kém và tởm bẽ dưới, mọi khả năng tốt đẹp trong người cậu chẳng những không được phát triển, lại còn bị hủy hoại đi do từ sự được cưng chiều quá độ của gia đình, từ lòng kiêu hãnh trong chính cậu, từ sự chơi bời phóng túng, sự nghiện rượu và ghiền bạch phiến. Khi được cha gửi theo học trong Royal Academy Schools ở Luân Đôn để có thể trở nên một nghệ sĩ, Branwell lại đem tiền đi uống rượu hết rồi bịa chuyện rằng chính cậu là nạn nhân trong một vụ tấn công và bị cướp sạch của cải.

*/ **Sự thật, trong trọn gia đình Bronte**, Emily được xem là người có tinh thần tự do, thực tế và cương nghị nhất. + Khi bà vú già Tabby bị gãy chân trước kỳ lễ Giáng Sinh 1836, chỉ duy nhất Emily thay thế tất cả mọi việc trong phân hành của Tabby. Nàng được cư dân trong vùng tôn trọng vì tài làm bánh mì, dù rằng để thi hành việc ấy, luôn luôn Emily đặt sẵn trước mặt cuốn sách chỉ dẫn với giấy bút đầy đủ.

*/ **Dấu yêu sự cô đơn** và thường xuyên im lặng, Emily vẫn tỏ ra vui vẻ hòa nhã. Nàng được cả gia đình thương yêu và các dân làng –những người thường đến chơi trong bếp với Tabby—chân thành ưa thích. Nàng không bao giờ bị những cơn khủng hoảng làm cho run rẩy sợ hãi giống như Charlotte, không cả nỗi u uất về tôn giáo đến phải chán nản ngã lòng như Anne. Nàng cũng chẳng cần dùng đến rượu hay bạch phiến như Branwell để trốn chạy những nỗi buồn phiền thất vọng. Nàng không bao giờ lớn tiếng phàn nàn về sự cô đơn và không có bạn của mình.

[Những đoạn nhật ký của Emily đã trình bày cho thấy một tinh thần hoạt động với cái nhìn hải lòng về quá khứ và sự chấp nhận sột sắng ở tương lai. Nàng cũng thẳng thắn nghĩ về cái chết mà không sợ hãi, điều này được biểu thị qua một bài thơ nhỏ, bắt đầu với câu: "*Linh hồn nhất sợ không phải của tôi.*" (*No coward soul is mine.*)]

[]

III.

(1837 - 1842)

1.

Năm 1837, sau khi cái chân gãy của Tabby đã lành lặn hẳn, đồng thời cũng là lúc Branwell từ già gia đình để đến nhận chức vụ trợ giáo trong một trường nam sinh tại Halifax, thì Emily cũng tự mình kiếm sống trong vai trò cô giáo tại một học đường ở Law Hill, gần Halifax.

Nhưng nàng không may mắn với sự dạy học.⁹ Thêm với lòng nhớ nhà nung nấu, vì vậy, sau 6 tháng hành nghề cô giáo, Emily đã ngưng ngang, không tiếp tục lưu lại Law Hill nữa (giống như từng ngưng ngang sự học ở Roe Head thuở xưa), trở về vùng đồng hoang thân yêu.

*/ Cùng thời gian ấy, Branwell lại bỏ mặc công việc trợ giáo ở Halifax để cố gắng trở thành họa sĩ vẽ chân dung tại Bradford, nhưng vẫn thất bại, nên đành quay lại Haworth. Cậu lâm vào cảnh nợ nần tứ phía, nghiệp ngập nhiều hơn trước. Và trong khi Charlotte cùng Anne rời khỏi nhà vì công việc dạy học nơi vùng khác, Emily phải chứng kiến trực tiếp các cảnh tượng hư hỏng hằng ngày của Branwell, chịu đựng đương đầu với những tiếng la hét mỗi khi cơn say hay cơn ghiền bạch phiến của anh nổi dậy.

2.

*/ Không chỉ riêng Emily tỏ ra đau khổ khi phải sống xa nhà, mà chính cả Anne và Charlotte cũng cùng tâm trạng như vậy. Sau một năm rưỡi nhận việc tại trường nữ học Roe Head (nơi Charlotte từng là học sinh một thời), Charlotte trở về nhà. Ba chị em gái lại trải qua vài năm kế tiếp sống cạnh nhau trong vùng đồng hoang Haworth. Họ tiếp tục làm việc nội trợ, thuê thùa, viết lách, vẽ tranh và đọc tất cả những gì có thể đọc.

*/ Thời gian Charlotte và Emily được gửi đến lưu trú trong trường nữ học Cowan Bridge, rồi Roe Head, hai nơi này chẳng mở ra được bất cứ chân trời tươi sáng nào cho họ; đổi lại, những điều họ mang theo về nhà chỉ là cảm nghĩ xót xa rằng họ phải sống tùy thuộc vào sự thương hại của kẻ khác.

*/ Và dù vẫn nghĩ, một cô giáo dạy tư chỉ giống như một người đầy tớ trong các gia đình họ làm việc, đứng tách riêng một góc vì sự học vấn của mình, nhất là trong vai trò ấy, sự thiếu thốn tự do, thiếu thốn thì giờ rảnh rỗi là những điều đáng e ngại nhất; thì, cũng giống như các phụ nữ có giáo dục thuộc giai cấp nghèo khổ thời ấy, chị em Bronte vẫn không thoát được ra ngoài cái ý nghĩa ***“địa vị xã hội thích hợp nhất cho họ chính là chức vụ cô giáo dạy tư”***.

[Charlotte hai lần trải qua kinh nghiệm cô giáo dạy tư. Một, khi làm việc trong gia đình Sidgwick tại Stonegappe; hai, vào năm 1841 tại gia đình White ở Uppwood House, Rawdon. Trong cả hai trường hợp, nàng khám phá ra sự nhục nhã vì phải kiếm sống tại nhà kẻ lạ mà không được chỉ định rõ ràng địa vị hay quyền

---

⁹ Charlotte đã kể cho Ellen Nussey nghe rằng công việc làm của Emily tại Law Hill quá cực nhọc, mỗi ngày bắt đầu từ 6 giờ sáng đến mãi 11 giờ khuya và chỉ được nghỉ nửa giờ ở khoảng giữa.

han của mình, dưới sự giám sát và thương hại của bà chủ. Thêm chi tiết đáng lưu tâm về vai trò cô giáo dạy tư cũng được diễn tả rất sống động trong tác phẩm *Agnes Grey* của Anne Bronte¹⁰.]

3.

Rồi, với ý nghĩ muốn thành công trong nghề dạy học, đồng thời thỏa mãn được những nhu cầu đòi hỏi của ông Bronte và Branwell, giải quyết mọi nỗi khó khăn nảy sinh từ vật chất đến tinh thần, cả ba chị em gái đã nghĩ ra ý định thành lập một ngôi trường của chính họ ngay tại Haworth.

*/ **Dấu cô đơn, ít nói,** thích tản bộ một mình trong cánh đồng hoang, tỏ ra quyến luyến súc vật nhiều hơn con người; và dẫu hoàn toàn lánh mặt tất cả những người quen hoặc bạn bè của gia đình mỗi khi họ đến thăm, Emily cũng vẫn tự ràng buộc mình với các anh chị em khác và không phủ nhận rằng sự liên hợp gia tộc là điều rất cần thiết. Do đó, trước dự định thành lập ngôi trường, Emily tỏ ra rất hài lòng.

*/ **Phần Charlotte** được khuyên nhủ rằng, để hấp dẫn lôi cuốn nhiều học sinh, ngôi trường của họ, trong chương trình phải có dạy luôn phần ngoại ngữ. Vì vậy đưa đến cái quyết định rằng cả Charlotte lẫn Emily đều phải đi sang Bruxelles, nước Bỉ, học thêm tiếng Pháp, tiếng Đức và Âm Nhạc.

[]

IV.

(1842 - 1844)

*/ **Tháng 2/1842,** hai chị em Bronte lên đường sang Bruxelles và trở nên lưu trú sinh trong một ngôi trường kiến trúc kiểu Anh, rộng rãi tiện nghi, do hai ông bà Constantine Héger làm hiệu trưởng. Bước khởi hành này đã ghi một ảnh hưởng sâu đậm trong cuộc đời Charlotte. Bruxelles đã làm màu sắc cho tất cả những gì sau này Charlotte sẽ viết. Nàng hưởng thụ rất nhiều kinh nghiệm tại đây. Vị hiệu trưởng, giáo sư Héger, là một học giả thông thái nhưng tánh nết bất thường. Ông đã lập gia đình và có 5 con. Charlotte âm thầm say mê yêu ông.

[**Tình yêu này** cộng thêm với sự ràng buộc đối với người cha đã quyết định rất nhiều cho sự sáng tạo các tác phẩm tương lai của Charlotte. Các nhân vật người tình trong văn chương Charlotte thường được nhìn như một người đàn ông lớn tuổi và một nàng con gái trẻ cô đơn không bè bạn.]

---

¹⁰ Anne Bronte (1820-1849).

*/ **Riêng Emily**, người con gái giống như một viên đá hoa cương bám dính trên vùng đồng hoang yêu dấu thì vòm trời Bruxelles chẳng gây được chút hiệu quả nào trong tâm tư nàng. Emily nghe nhớ nhà hơn bao giờ hết, nhưng quyết tâm chịu đựng vì cái mục đích phải đạt cho kỳ được. Charlotte lãnh nhiệm vụ học tiếng Pháp, còn Emily tiếng Đức. Trong vai trò của mình, Emily đã sử dụng thì giờ một cách hữu ích. Nàng thu hái sự tiến bộ rất cao trong ngôn ngữ.

*/ **Nhưng, trong khi Charlotte** luôn luôn tỏ ra ngoan ngoãn chăm chỉ, Emily trái lại vẫn thường hay phê bình chỉ trích phương pháp dạy của giáo sư Héger, cũng như thực sự không có cảm tình về ông, con người bẩm sinh không hòa nhã.

*/ **Tuy vậy, giáo sư Héger** lại rất linh mẫn và là một trong số ít người đã định giá chính xác được năng lực của Emily. Ông nhận xét:

“Emily có một cái đầu luận lý rất sắc bén. + Đối với đàn ông, đó là một khả năng kỳ lạ; với đàn bà lại càng là họa hiêm. Không những vậy, trong cái đầu nhỏ bé ấy còn chứa đựng cả một nghị lực mạnh mẽ. Cô sẽ không bao giờ nản chí khi phải đối diện với bất cứ vấn đề khó khăn nào, không bao giờ chịu thua đời sống. Trên hết, khả năng tưởng tượng thật quá dồi dào; nếu cô viết một tác phẩm, cái nhìn về quang cảnh và nhân vật hẳn sẽ vô cùng sống động, lối diễn tả sẽ rất linh hoạt để có thể dễ dàng lôi cuốn độc giả. Cô phải là đàn ông mới đúng, hơn nữa, một nhà thám hiểm tài ba.”

*/ **Cũng một lần**, giáo sư Héger, trong một cuộc chuyện trò với ông Bronte, đã đồng ý rằng *Emily là người phát lộ tài năng nhiều hơn Charlotte*.

*/ **Dù vậy, Emily** vẫn không thích không khí sống ở Bruxelles. Nàng không tự thân mật được với bạn hữu cùng lớp (những người về sau kể rằng đã nhớ đến hình ảnh Emily như một kẻ luôn luôn bám dính vào Charlotte thời gian ấy.)

*/ **Nỗi nhớ nhà** ngày càng dữ dội. Vì vậy, vào **tháng 10/1842**, khi nhận tin chết của bà dì Branwell và được gọi trở về Anh, Emily đã biểu lộ hẳn trên nét mặt một nỗi cực kỳ vui thú.

□

V.

(1842 - 1844) (Tiếp)

*/ **Cái chết của bà dì** không để lại chút ảnh hưởng nào trên các cô gái Brontë. Bà đã đóng vai trò người quản gia trông nom nhà cửa và dạy họ thêu thùa may vá, nhưng lại không có chút thiện cảm nào với họ. Tuy nhiên, khi khám phá rằng xuyên qua bản chúc thư, cả bốn chị em, mỗi người được bà để lại cho 350 bảng Anh, họ tỏ ra ngạc nhiên thực sự. Số

tiền này đã khiến Emily phấn khởi bởi vì từ đó, nàng có thể làm được những gì mong muốn cho sự độc lập và sự lưu lại trên cánh đồng hoang Haworth của mình.

*/ **Sau lễ Giáng Sinh 1842**, chỉ riêng Charlotte trở sang Bruxelles hoàn thành sự học tiếng Pháp và văn chương.

Riêng Branwell và Anne thì đi nhận công việc dạy học cho cùng một người: ông Robinson ở Thorp Green. Đó là cơ hội cuối cùng của Branwell. (Trước đó không lâu, trong phần hành một nhân viên thư ký bán vé tại trạm xe lửa Sowerby Bridge, Branwell đã bị nghi ngờ biển thủ tiền bạc của sở và bị đuổi.)

*/ **Còn lại một mình**, Emily đã phụ với Tabby chu toàn tất cả mọi việc nấu ăn, làm bánh, giặt giũ trong nhà. Nàng cũng dành nhiều thì giờ đọc sách cho cha nghe; điều này đã góp phần không ít vào sự tàn hại sức khỏe vốn đã mong manh của nàng.

*/ **Trong sự gần gũi cha con**, ông Bronte bắt đầu nhìn về Emily bằng cái nhìn mà ông đã thất bại không làm được với Branwell. Ông dạy nàng cách bắn súng phòng khi trộm cướp. Lúc bấy giờ mọi người trong nhà đều trông cậy vào sức mạnh tinh thần của nàng. Một lần, khi bị con chó điên cắn, Emily đã chạy ngay vào bếp, nhanh chóng tự tay nung lên thanh sắt đỏ rồi với sự trợ giúp của Tabby, đốt thanh sắt vào vết thương.

[]

VI.

(1/1844 - 9/1845)

*/ **Thời gian** sau khi bà dì Branwell chết dần có làm Emily bận rộn công việc nhiều hơn trước thì đó cũng chính là giai đoạn sáng tác dữ dội nhất của nàng.

*/ **Đầu năm 1844**, Emily khởi sự gom góp những bài thơ đã viết thuở trước, chia thành hai tập riêng biệt dưới cái tựa chung là Gondal Poems.

*/ **Tuy vậy, năm 1844** có lẽ là năm rối loạn nhất cho gia đình Bronte. Charlotte từ Bruxelles trở về với một vết thương tình ái, và Branwell lại bị đuổi việc sau khi quyến rũ vợ của một người làm trong nhà ông Robinson, nơi Branwell đang hành nghề trợ giáo. Cậu thành thật yêu người đàn bà ấy và sự xa cách với bà đã gần như giết chết cậu. Lập tức ngay sau đó, trong 11 ngày đêm liên tiếp mất ngủ và khóc lóc, đôi mắt Branwell xung vũ như sắp phải mù; tiếp theo là 9 tuần lễ hoàn toàn khủng hoảng thần kinh và suy nhược thân xác, cậu trở thành gánh nặng cho gia đình.

*/ **Trong nhà**, chỉ riêng Emily là người tận tình an ủi Branwell lẫn cả sẵn sóc Charlotte. **Đồng thời, nàng vẫn âm thầm sáng tác cuốn tiểu thuyết *Wuthering Heights* của mình.**

[]

VII. (9/1845 – 12/1846)

1.

Một ngày trong mùa thu 1845, khi còn dưỡng bệnh, Charlotte tình cờ khám phá ra nơi bàn giấy Emily một tập bản thảo thi ca viết tay. Điều này đã khiến Emily nổi giận thật sự với chị. Những bài thơ là một phần trong loạt các bài viết như một trò chơi bí mật giữa Emily và Anne, gọi tên là *Gondal Chronicles*, rõ ràng được Emily vô cùng trân quý. Vì vậy, nàng không chấp nhận cho bất cứ ai xen vào cái thế giới riêng ấy, cho dù là Charlotte. Một thời gian dài sau đó, Charlotte phải cố gắng hết sức để làm dịu cơn giận của Emily.

*/ Và đầu đã làm em gái cảm nghe bị tổn thương sâu đậm, cuối cùng Charlotte cũng thuyết phục được Emily trong việc cho ra mắt độc giả những sáng tác của họ. Nhưng, ý thức rõ thành kiến chống đối của quần chúng đối với các tay viết phụ nữ, họ quyết định chọn tên đàn ông làm bút hiệu.

[Mặc dù được độc giả biết đến nhiều do bởi cuốn tiểu thuyết *Wuthering Heights*, mặt khác, Emily cũng còn được nhìn như một thi sĩ. Những bài *The Old Stoic, Remembrance, Last Lines* trong tập thơ đầu tay bí mật mà Charlotte khám phá ra, được công nhận là những áng thi ca rất đẹp. Về sau, trong một bài về Emily, Charlotte đã kể lại kỷ niệm này như sau:

“Một ngày mùa thu 1845, tôi bất ngờ bắt gặp một tập thơ viết tay của em gái Emily. Dĩ nhiên tôi không ngạc nhiên bởi biết rằng em có thể và đã viết nên những vần thơ ấy. Tôi đọc lướt qua và quả thật, trong tôi có một cái gì khác hơn sự ngạc nhiên vấp chụp. Phải nói bằng sự xác tín sâu xa rằng đó không phải là những bực bạch thường tình như bất kỳ bài thơ nào mà nữ giới thường viết. Trái lại, trong ý nghĩ tôi, chúng xúc tích nhưng gọn gàng vẫn tất, mạnh mẽ nhưng cũng rất thành thật. Bên tai tôi, chúng dường như có riêng một nhạc điệu: hoang dã buồn rầu làm say sưa rất nhiều cho kẻ khác. Em gái Emily của tôi không phải là người hay bực bạch tâm sự, cũng không hề đào sâu cảm xúc, ý nghĩ riêng cùng kẻ khác, ngay cả với những người thân yêu nhất. Vì vậy, việc tự ý xen vào mà không được phép với mục đích muốn giới thiệu cùng độc giả những vần thơ của em, đã khiến tôi phải mất rất nhiều thì giờ dàn xếp hòa giải, cũng như thuyết phục em trong ý nghĩ rằng những bài thơ ấy rất đáng được xuất bản.”]

*/ Tháng 5/1846, một tập nhỏ tựa là *Poems by Currer, Ellis, Acton Bell* trong gồm các bài thơ của cả ba chị em được xuất bản bằng tiền túi riêng của họ. Rủi thay, tác phẩm không gây được sự chú ý nào của quần

chúng, và ngoài một quyển được người đảm nhận việc xuất bản mua giúp, họ chỉ bán ra được thêm mỗi một quyển thứ hai!

*/ **Sự thất bại này** vẫn không làm cho cả ba nản chí. Họ đồng nhận thức rằng hy vọng cho cơ hội thành công về mặt tài chánh chỉ duy nhất đặt để vào những tiểu thuyết mà họ đang sáng tạo. Vì vậy, họ lại chú tâm vào tác phẩm riêng của từng người: Charlotte với *Professor*, Emily với *Wuthering Heights* và Anne với *Agnes Grey*.

*/ **Cuối thu 1845**, phần chính tác phẩm *Wuthering Heights* của Emily hoàn thành trong khi gia đình Bronte rơi vào tình trạng tồi tệ hơn lúc nào hết. Người chồng bà tình nhân cũ của Branwell đã chết. Branwell nhận từ bà ta một bản sao di chúc truất quyền thừa kế của bà nếu như bà vẫn tiếp tục liên hệ với Branwell. Tuy nhiên, tất cả những việc đó chỉ là quỷ kế của người tình cũ. Sự sắt đá bạc bẽo của bà đã gây ra cái hiệu quả ghê gớm cho Branwell. Cậu trở nên lãng trí đến gần điên loạn, đi đâu cũng mang theo con dao trong người với ý định muốn gặp quỷ Satan để mà giết!

2.

Một thời gian khá dài, trong khi Branwell hao mòn tuyệt vọng cả thân xác lẫn tinh thần như vậy thì Charlotte không dám giao thiệp bạn bè hoặc chấp nhận sự viếng thăm của họ. Cái kế hoạch thành lập ngôi trường mơ ước thuở trước cũng đành bãi bỏ. Charlotte và Emily biết không thể nào để cha già một mình với Branwell đang điên dại; lại nữa, đã chắc gì người ta dám gửi con đến học trong một trường có sự hiện diện của một kẻ hoang đàng? Dù rằng trong thời thơ ấu và niên thiếu, Charlotte đã từng là bạn rất thân với Branwell, chia sẻ cùng cậu tất cả những sáng tác văn chương thi ca, nhưng lúc bấy giờ (cho mãi đến ngày Branwell chết), Charlotte đã thật tình tỏ ra oán ghét cậu, đến nỗi không hề một lần trò chuyện với em trai trong khoảng thời gian cuối đời của Branwell.

*/ **Còn Emily lại khác**. Hẳn nhiên trong ý nghĩ riêng, nàng cũng không thoát được những buồn chán trước các hành động tồi tệ của Branwell, nhưng do bởi sự ràng buộc sâu đậm từ tinh thần đến kỷ niệm với nhau, Emily vẫn đối xử với anh bằng rất nhiều kiên nhẫn, khoan thứ và chịu đựng. Suốt trong nhiều tháng và dễ có đến hàng năm, để chia sẻ với cha già cái gánh nặng Branwell, Emily đã làm tất cả mọi điều có thể làm cho con người đang đi dần vào cõi chết đó. Nàng săn sóc anh tận tụy trong những cơn say hay cơn ghiền bạch phiến. Ban đêm, nàng thức đợi cho đến lúc Branwell lão đảo trở về nhà, rồi giúp anh vào giường. Một lần, chuệnh choáng vì ma túy, Branwell làm đổ cây đèn, lửa bốc cháy cả giường ngủ. Trong khi Charlotte và Anne run rẩy đứng nhìn mọi việc với

đôi mắt cực kỳ sợ hãi thì Emily lệ làng đổ anh trong hai cánh tay mảnh dẽ, đưa ra khỏi phòng, rồi vội vàng trở lại với hai thùng nước xách nơi tay, dập tắt ngọn lửa.

*/ Ngôi nhà Bronte thời gian này giống y như một viện tâm thần. Đêm đêm, người cha vẫn thức cạnh giường canh giấc ngủ cho con đưa con trai; để rồi sáng sớm thức dậy, câu đầu tiên Branwell thốt ra với bất kỳ ai là: “Ông già và tôi trải qua với nhau một đêm thật buồn bã. Tôi lạ lùng rằng tại sao đã không giết ông ta chết!”

Luôn luôn Branwell tạo ra nỗi lo sợ trong lòng cha. Thời gian ngắn trước khi từ trần, cậu không ăn ngủ gì cả, thân hình xanh xao vàng vọt, chỉ còn da bọc xương, đến nỗi khi mặc chiếc áo của chính mình mà gặp ai trong vùng, cậu cũng đều bị chê cười vì họ cứ ngỡ cậu đang mặc cái áo khoác ngoài rộng thùng thình của ông Bronte.

*/ Cùng thời gian, gia đình Bronte gặp thêm những mối lo phiền khác. Đôi mắt ông Bronte rất yếu đến phải đi giải phẫu cấp tốc, còn Charlotte lại vướng vào một cơn sốt kịch liệt vì chứng đau răng. Tuy nhiên, trong hoàn cảnh đầy những chuyên khủng hoảng như vậy, Charlotte bắt đầu viết tác phẩm tiểu thuyết thứ hai của mình: ***Jane Eyre***.

□

VIII.

(1/1847 - 8/1848)

1.

Đầu năm 1847, tác phẩm *Wuthering Heights* của Emily hoàn thành, đồng thời với *Professor* của Charlotte và *Agnes Grey* của Anne.

***Wuthering Heights* tóm lược như sau:**

*/ Ông Earshaw, chủ nhân Wuthering Heights, tòa lãnh địa nằm trên đồi cao, thuộc vùng đồng hoang Yorkshire. Sau một chuyến đi xa, ông đem theo về một đứa bé bơ vơ, không cha mẹ nhà cửa mà ông tìm thấy tại Liverpool. Đứa bé được đặt tên Heathcliff, lớn lên cùng hai đứa trẻ nhà Earshaw: Hindley và Catherine. + Catherine rất yêu quý Heathcliff, trong khi người anh vì ganh ghét với tình thương cha mình dành cho đứa bé lạc loài, đã tỏ ra vô cùng thù ghét nó.

+ Sau khi hai ông bà Earshaw qua đời, Hindley công khai hành hạ, làm nhục Heathcliff đủ cách. Heathcliff trở nên hung dữ và u uất buồn rầu. Phần Catherine, dù với tình yêu một mực dành cho Heathcliff, nàng vẫn bắt đầu giao thiệp với Edgar Linton, con trai một gia đình giàu có, cư ngụ trong vùng thung lũng Thrushcross Grange. Catherine trở thành vợ của Edgar Linton, còn Heathcliff đột nhiên từ bỏ Wuthering Heights ra đi.

*/ Vài năm sau, Heathcliff bất ngờ quay lại, giàu có và đáng vẻ rất lịch sự. Sự trở về của Heathcliff cùng với nỗi ghen tương của Edgar Linton đã làm cho Catherine phải rối trí. Giữa nàng và Heathcliff lại nổi dậy một tình yêu mãnh liệt hơn bao giờ. Nhưng sau khi cho chào đời đứa con gái đầu lòng của Edgar (tên Cathy), Catherine từ trần.

*/ Heathcliff bắt đầu kế hoạch trả thù cả Hindley Earshaw lẫn Edgar Linton. Thoạt tiên, hắn cưới Isabella, em gái Edgar Linton làm vợ; sau đó, dụ hoặc cho Hindley Earshaw trở thành một gã say sưa, nghiện ngập, rượu chè, cờ bạc. Và rồi sau một canh bạc lớn, Hindley thua đậm, phải sang nhượng tất cả điền sản của Wuthering Heights cho Heathcliff.

*/ Hareton, con trai duy nhất của Hindley, trở nên bơ vơ nghèo khổ. Phần Isabella sau khi sanh đứa con trai rất ẻo uột của Heathcliff, đã qua đời. Heathcliff dàn trận để làm đám cưới cho con trai hắn với Cathy, con gái của Catherine và Edgar, ngay trên giường hấp hối của đứa con hắn. Vậy là luôn cả tài sản Thrushcross Grange của gia đình Linton cũng lọt vào tay Heathcliff.

*/ Tuy nhiên, kết quả sau cùng của kế hoạch trả thù được bãi bỏ. Heathcliff luôn sống trong tâm trạng bị ám ảnh bởi hình bóng Catherine. Tình yêu cho Catherine không bao giờ vơi trong lòng hắn. Hắn lại đâm ra thương Hareton, đứa con trai kẻ thù cũ. Sau cùng Heathcliff chết. Còn Cathy yêu rồi trở thành vợ của người anh họ, Hareton. Tất cả mọi điền sản của hai gia đình Earshaw và Linton rốt lại cũng quy về tay những kẻ thừa kế chính thức."

2.

Ba tác phẩm của chị em Bronte hoàn thành, nhưng họ gặp trở ngại với các nhà xuất bản. Thomas Newby, người được Emily và Anne gửi đến những bản thảo đã không ngừng đặt với họ những điều kiện khó khăn. Phần Charlotte thì may mắn hơn với nhà xuất bản Smith, Elder & Co.

*/ Tháng 7/1847, Charlotte gửi tác phẩm Professor cho nhà Smith, Elder & Co. ở Cornhill. Mặc dù Professor bị bác nhưng Charlotte cũng được các vị điều hành khuyến khích rằng nên gửi cho họ quyển khác dài hơn; sở dĩ họ từ chối Professor chỉ vì truyện này quá ngắn. Charlotte lập tức đáp lời rằng nàng đang viết một truyện dài.

Quả nhiên, chẳng bao lâu, nàng gửi đến tác phẩm Jane Eyre. Người duyệt bản thảo đọc và tỏ ra rất thích thú với câu chuyện, chuyển ngay đến George Smith, một thành viên trong ban giám đốc. George Smith đọc Jane Eyre chỉ trong một ngày, xong sốt sáng nhận lời xuất bản nó.

*/ Ngày 16/10/1847, chỉ trong vòng 6 tuần lễ kể từ khi được chấp nhận, *Jane Eyre* của Currer Bell (Charlotte Bronte) chào đời và tức khắc gây được tiếng vang.

*/ Cuối tháng 12/1847, *Wuthering Heights* của Ellis Bell (Emily Bronte) và *Agnes Grey* của Acton Bell (Anne Bronte) mới chính thức được nhìn thấy ánh mặt trời.

Tuy nhiên, có điều bất hạnh xảy ra cho cả hai tác phẩm sau là chúng xuất hiện lần đầu với đầy những lỗi chính tả. Nguyên nhân việc này chính là do Thomas Newby, người đứng ra xuất bản, không hiểu vì vô tình hay cố ý mà không lưu tâm đến những sửa chữa của tác giả ngay trên bản thảo.

*/ Lại nữa, sau khi chào đời, *Wuthering Heights* bị đón nhận ngay không biết bao nhiêu dư luận chê trách của độc giả. Người ta cự tuyệt vì *Wuthering Heights* rất khác biệt với những tác phẩm lãng mạn thời bấy giờ. Tính chất tàn bạo của các nhân vật chính bị lên án. Tính xác thật được mô tả bị bài xích. Sự hung hãn nổi loạn kiểu Heathcliff lẫn với sự đam mê mãnh liệt của Catherine bị cực lực chỉ trích.

*/ Tuy vậy, cũng còn có những lời khen dành cho *Wuthering Heights*. Một vài nhà phê bình sáng suốt thời đại ấy đã nhìn ra đằng sau sự hoang dã dữ dội còn ẩn chứa những điểm rung động sâu xa.

Chesterton khi nói về năng lực lôi cuốn tình cảm độc giả của *Wuthering Heights*, đã gọi đó là “tác phẩm diễn tả niềm vui thú của tuổi xuân và sự kinh sợ của tuổi trẻ”. Và “*Wuthering Heights* phơi bày cái thắm thắm nhất, kinh khủng nhất nhưng cũng đẹp đẽ nhất của con người. Những đam mê đăm đúi trong tác phẩm được ví như các bi kịch trong văn chương Hy Lạp cổ xưa.”

Dante Rosetti viết:

“*Wuthering Heights* là cuốn tiểu thuyết đẹp nhất mà tôi từng được đọc trong thời đại này. Tuy nhiên, phải nhận đó là một tác phẩm quý yếu mà những hành động, diễn biến của nó đã được tác giả xây dựng trong địa ngục.”

+ **Riêng May Sinclair** bày tỏ:

“Tình yêu cho Catherine không bao giờ nhạt phai trong lòng Heathcliff. Lúc nàng chết ngay sau khi sanh đứa con gái đầu lòng, hắn nài ni linh hồn nàng hãy trở về ám ảnh hắn. Và quả nhiên trong 16 năm, hắn đã mãnh liệt tin rằng hồn ma Catherine có ám ảnh hắn thật. Hắn trở nên mất ăn mất ngủ và chết trong thần trí hôn mê kỳ lạ với cái ảo giác rằng đang được ôm nàng trong hai cánh tay của hắn. Hiếm có điều gì kỳ dị và xúc động hơn thế được tìm thấy trong văn chương Anh.”

[Trong *Wuthering Heights*, câu chuyện hồn ma Catherine trở về ám ảnh Heathcliff bằng tiếng than khóc bên ngoài cửa sổ đã được Emily rút từ kinh nghiệm của Branwell. Sau khi người chị cả Maria Bronte chết đi, Branwell thường phàn nàn với cha và các chị em gái rằng mỗi đêm cậu vẫn nghe tiếng gọi của Maria bên ngoài cửa sổ.]

3.

Tuy vẫn tỏ ra lãnh đạm như bao giờ trước những lời chê khen, nhưng Emily đã có phần xao động theo vài lời công kích dữ dội trên tác phẩm.

/ **Cú đấm mạnh nhất đến với nàng trong nỗi bất hạnh của *Wuthering Heights* chính là, để ngăn bớt những lời đồn đãi xấu xa theo bút hiệu *Ellis Bell*, Charlotte và Anne đã đồng ý tiết lộ với quần chúng tên thật của tác giả "*Wuthering Heights*".*

/ **Từ khởi thủy cho đến lúc bấy giờ, đối với Emily, cái bút hiệu *Ellis Bell* đã được khoác cho một giá trị rất cao. Vì vậy, sự tiết lộ này đã làm bùng lên nơi Emily một cơn phẫn nộ dữ dội, giống hệt lần phẫn nộ đầu tiên khi bị Charlotte khám phá ra tập thơ của nàng. Từ đó trở đi, Emily tỏ ra không còn chút nào tin tưởng vào Charlotte. Nàng không lưu tâm đến lời khuyên nhủ của Charlotte về việc nên tìm một nhà xuất bản khác và vẫn khăng khăng tự mình thương thảo với Thomas Newby những điều kiện để in ấn tác phẩm thứ hai.*

/ **Nhưng ngay cả dự định viết quyển tiểu thuyết thứ hai cũng bị Emily bỏ rơi mau chóng.*

Trong khi Charlotte và Anne hoàn tất và khởi sự cho chào đời tác phẩm mới thì Emily hoàn toàn chìm đắm trong cảm lạng. Lý do quan trọng cho sự từ khước và rút lui khỏi việc viết lách khởi nguồn từ mối ác cảm mà Emily cho rằng Branwell đã không được tham gia vào bất cứ dự tính văn chương nào giữa các chị em. Lúc in tập thơ *Poems by Currer, Ellis, Acton Bell*, Charlotte đã cố tình khai trừ tên cậu.

[Phải nhận rằng Branwell cũng cố gắng tạo cho mình một chỗ đứng trong nghệ thuật, khởi đầu như một họa sĩ vẽ chân dung, và sau này, chính ngay lúc các chị em gái dự trù –mà không cho cậu biết—đề xuất bản tác phẩm của họ, cậu cũng đã gửi những bài thơ và truyện ngắn đến cho các nhà văn hàng đầu và các nhà xuất bản thời ấy. Nhưng chẳng sáng tác nào của cậu được chấp nhận và cũng chẳng nhà phê bình nào có thể tìm ra một chút giá trị nhỏ trong các sáng tác ấy.]

[]

IX.

(9/1848 – 12/1848)

1.

Tháng 9/1848, Branwell qua đời khi được 31 tuổi. Cái chết của cậu đã đánh dấu một thời kỳ buồn bã nhất trong gia đình Bronte. Charlotte bị hành hạ trở lại bởi chứng vàng da cấp tính, nhưng rồi cũng sớm bình phục.

*/ **Riêng Emily**, người khóc nhiều nhất trong đám tang Branwell, đã bị cảm lạnh ngay lúc hạ huyệt anh. Nhưng thay vì chữa chạy, nàng lại tự trởi dậy, quyết liệt chiến đấu với cơn bệnh. Nàng lo là tất cả mọi phương pháp giữ gìn sức khỏe, không chịu nằm nghỉ, cũng chẳng cho mời bác sĩ. Nàng không cái đối đáp trước những lời han hỏi của Charlotte và Anne; rồi một tháng sau cái chết của Branwell, Emily trở nên hoàn toàn câm lặng trước mọi người thân trong gia đình. Hình vóc nàng gầy mòn tiêu tụy, mạch nháy rất nhanh, hơi thở không đều, lại thêm những cơn ho rũ rượi lôi nàng mau hơn xuống cái hố tàn diệt. Trong khi đó, những công việc nội trợ hàng ngày vẫn được nàng chu toàn một cách kiên quyết.

*/ **Giống như sự nhận định** của các cư dân trong vùng, rõ ràng Emily đã đau đớn rất nhiều theo cái chết của anh để trở nên muốn tự hủy lấy mình, một loại tâm bệnh trầm trọng từng xảy ra với nàng khi cơn nhớ nhà bộc phát thời gian theo học ở Roe Head. Có thể nói, trong *Wuthering Heights*, nếu sự hung tàn đáng kinh sợ là đặc tính chính yếu, thì điều ấy được Emily rút ra từ sự liên hệ với người anh đáng thương.

*/ **Một trong những bài thơ** của Emily được nghi ngờ xuất hiện như một nỗi cảm hứng gợi lên từ cái chết của Branwell, bắt đầu bằng những câu như sau:

*“Có người đã ghét, có kẻ đã khinh
Và có người hãnh đã quên mất tên anh
Nhưng tâm tư buồn bã của em
vẫn luôn luôn thương tiếc
Hy vọng lụi tàn và
cái tiếng tăm bị hủy diệt của anh...”*

*(Well, some may hate, and some may scorn
And some may quite forget thy name
But my sad heart must ever mourn
Thy ruined hopes, thy blighted fame!...)*

2.

Kể từ sau đám táng Branwell, Emily không rời khỏi nhà lần nào nữa. Có điều gì đó thật kinh khủng nhưng cũng rất cảm động trong ba tháng sống cuối cùng của nàng. Nàng không nhận bất cứ săn sóc nào của

chị và em gái. Quả nhiên, trước những bước chân ngập ngừng run rẩy, hơi thở khó khăn và các cơn ho rũ rượi của Emily, cả Charlotte lẫn Anne đều chỉ đứng nhìn mà không dám đến gần giúp đỡ khi mà từ ánh mắt Emily đã nói lên tất cả những cương quyết từ chối.

*/ **Buổi sáng cuối cùng** trong cuộc đời nàng, Emily trở dậy thay đổi y phục, trong cô họng nghe phát ra tiếng thở khò khè của người hấp hối. Rồi theo thói quen, nàng đi xuống phòng khách, đến ngồi bên cạnh lò sưởi, đưa tay cố gắng chải mái tóc dài. Có lẽ vì quá yếu nên cái lược tuột khỏi tay, rơi xuống bên cái rá lò. Emily cất tiếng gọi nhỏ: “*Tabby, cái lược của con bị rớt rồi! Con yếu quá nên không tự nhặt nó lên được.*”

*/ **Một lát sau**, khi vừa dứt cơn ho rũ rượi, nàng nói với Tabby: “*Nếu vớ có thể cho mời một ông bác sĩ, con sẽ bằng lòng khám bệnh ngay.*”

*/ **Đó là những lời sau rốt** Emily đã thốt ra, cốt chỉ để làm dịu nỗi buồn của các người thân. Nhưng tất cả đã quá muộn. Một giờ sau đó, Emily từ trần.

3.

*/ **Khi Emily qua đời, ngày 19/12/1848** (ba tháng sau cái chết của Branwell), Keeper, con chó được nàng rất yêu quý, đứng ngay cửa phòng nàng, hú lên tiếng dài. Liên tiếp suốt nhiều tuần sau đó, con vật trung thành lập đi lập lại tiếng hú nhớ chủ. Tại đám tang Emily, cũng chính Keeper đi cạnh ông Bronte, dẫn đầu buổi lễ đưa ma.

*/ **Vào cái ngày Emily chết**, Anne Bronte, người em gái nhỏ nhất trong gia đình, cũng ngã bệnh.

*/ **Năm tháng tiếp đó**, Anne qua đời vì chứng lao phổi.

*/ **Trong toàn thể** cái gia đình 8 người mang họ Bronte ấy, rớt lại chỉ còn Charlotte và người cha. + Charlotte dường như không bao giờ hoàn toàn hồi phục kể từ khi nhìn thấy sự tự hủy của Emily.

*/ **Về sau**, trong một bài về em gái, Charlotte đã viết:

“Không bao giờ trong suốt cả đời, Emily kéo dài quá lâu bất cứ công việc nào đặt trước mắt mình. Bây giờ, nàng cũng không trì hoãn. Nàng suy sụp rất nhanh. Nàng gấp rút từ bỏ chúng tôi. Nhưng, trong khi thể xác suy yếu thì về mặt tinh thần, nàng lại mạnh hơn bao giờ hết. Từng ngày trôi qua, khi chứng kiến trước mắt những gì nàng đang chịu đau khổ, tôi đã nhìn nàng với cái nhìn buồn rầu nhưng kinh ngạc và yêu thương vô kể. Tôi chưa từng thấy sự gì như vậy. Và quả thật, tôi cũng không từng bao giờ nhìn thấy điều nào tương tự như

nàng trong mọi nỗi. Manh hơn một người đàn ông, và cũng giản dị như một đứa con nít, cá chất nàng nổi bật riêng biệt. **Điểm dễ sợ nhất chính là, trong khi nàng đầy lòng trắc ẩn cho kẻ khác thì với chính mình, nàng lại chẳng chút tự thương hại;** cái tinh thần không thể chuyển động đến da thịt. Hai tay run rẩy, tứ chi suy nhược, đôi mắt đã dại, vậy mà những công việc nội trợ hàng ngày vẫn được nàng chu toàn hoàn hảo giống như khi còn khỏe mạnh. Đứng bên cạnh nhìn mà chẳng dám nói gì trước những điều nàng đang hành xử, quả thật là một nỗi đau đớn không lời nào có thể diễn tả ra. Hai tháng nghiệt ngã sống trong hy vọng và sợ hãi trôi qua một cách đầy thống khổ, để rồi khi những nỗi khủng khiếp từ cái chết dần dần trở nên quen thuộc hơn trong tim óc chúng tôi, thì cái ngày cuối cùng lại đến. Tới lúc tàn lụi ấy, chúng tôi chẳng còn gì của Emily, ngoại trừ một thân xác đang bị hoành hành vì chứng lao phổi bất trị. **Nàng chết ngày 19 tháng 12 năm 1848.**”

*

**

*/ **Emily từ già trần gian** khi mới ngoài 30 tuổi. Trong bước cô đơn sang bên kia thế giới, nàng đã không hề hay biết chút gì về sự thành công dữ dội mà cuối cùng tác phẩm *Wuthering Heights*, đứa con tinh thần nàng từng sáng tạo ra, đã làm tên tuổi nàng sống mãi mãi trong lịch sử văn chương Anh và cả ngoài thế giới.

[]

(Trần Thị Bông Giấy)

*/ Bài xuất bản lần đầu trong *Tài Hoa Mệnh Bạc* tập II tại San Jose, Cali. tháng 5/1995.

*/ Edited hoàn hảo tại nhà Tuyên, số 10 Nguyễn Biểu, Dalat, chiều thứ Bảy June 11/2016.

(Mùa nghỉ hè VN (với Âu Cơ) nhưng rất buồn và cô đơn trong trái tim ta.

[]

Tài Liệu Tham Khảo:

“*Emily Bronte*” (Jacques Blondel) (P.U.F. 1955)

“*Le Secret des Bronte*” (C. Maurat) (Buchen-Chastel, 1967)

“*Le Nouveau Dictionnaire de Oeuvres*”

(Editions Robert Laffont, 1994)

“*Emily Bronte: her life and work*” (Derek Stanford, 1953)

[]

